

sayılmıştır (Şemseddin es-Sehâvî, I, 20-21). Tamamı hadis uydurmacısı veya zayıf râvilerden oluşan isnadlar için “silsiletü'l-kezip” (yalan zinciri) ve “evhe'l-esânîd” tabirleri kullanılmıştır.

Hadis âlimlerinin râviler hakkındaki farklı değerlendirmeleri sebebiyle en sahih isnadın hangisi olduğu hususunda değişik görüşler ileri sürülmüştür. Ali b. Medîni, Yahyâ b. Maîn, Ebû Bekir b. Ebû Şeybe, İshak b. Râhûye, Ahmed b. Hanbel, Fellâs, Buhârî ve diğer hadis âlimleri tarafından tesbit edilen en sahih isnadlardan bir kısmı şunlardır: İbn Şihâb ez-Zührî > Sâlim b. Abdullah > Abdullah b. Ömer; Muhammed b. Sîrîn > Abîde es-Selmânî > Ali b. Ebû Tâlib (bazı âlimler Muhammed b. Sîrîn yerine Eyyûb es-Sahtiyânî veya Abdullah b. Avn'ı kabul ederler); A'meş > İbrâhîm en-Nehaî > Alkame b. Kays > Abdullah b. Mes'ûd; İbn Şihâb ez-Zührî > Ali b. Hüseyin > babası Hüseyin b. Ali > Ali b. Ebû Tâlib; İmam Mâlik > Nâfi' > Abdullah b. Ömer; İmam Şâfiî > İmam Mâlik > Nâfi' > Abdullah b. Ömer; Abdurrahman b. Kâsım > babası Kâsım b. Muhammed > Hz. Âişe; Ebû'z-Zinâd > Abdurrahman b. Hürmüz el-A'rec > Ebû Hüreyre. Hadis âlimleri en zayıf isnadları da tesbit etmişlerdir. Serî b. İsmâil > Dâvûd b. Yezîd el-Evdî > babası Yezîd b. Abdurrahman el-Evdî > Ebû Hüreyre; Şerîk > Ebû Fezâre > Ebû Zeyd > Abdullah b. Mes'ûd; Hafs b. Ömer el-Adenî > Hakem b. Ebân > İkrime > Abdullah b. Abbas en zayıf isnadın örneklerinden birkaçıdır. Muhammed b. Mervân es-Süddî es-Sagîr > Muhammed b. Sâib el-Kelbî > Ebû Sâlih > Abdullah b. Abbas ve Kâşgarî > Ahmed b. Ya'kûb b. İbrâhîm et-Tîbî el-Esedî > Mûsâ b. Mücellâ isnadları ise “silsiletü'l-kezip” olarak nitelendirilmiştir.

Hâkim en-Nisâbü'rî'nin bir isnad hakkında mutlak olarak en sahih veya en zayıf hükmünün verilemeyeceği, sahâbî râviyi veya bölgeleri esas alarak yapılacak tesbitin daha isabetli olacağı şeklindeki kanaati genelde kabul görmüştür. Dolayısıyla söz konusu isnadların sahâbe râvileri esas alınarak belirlendiği ve sözü edilen sahâbînin en sahih ve en zayıf isnadının zikredildiği kabul edilmiştir. Kaynaklarda Ehl-i beyt'in, en çok hadis rivayetiyle tanınan sahâbîlerin, Hz. Ebû Bekir ve Ömer'in, Abdullah b. Mes'ûd gibi diğer sahâbîlerin, ayrıca Mekke, Medine, Küfe, Yemen, Mısır, Şam, Horasan gibi bölgelerin en sahih ve en zayıf isnadları tesbit edilmiştir. Silsiletü'z-zeheb olarak kabul edilen Ahmed b. Hanbel > İmam Şâfiî > İmam Mâlik >

Nâfi' > Abdullah b. Ömer isnadıyla rivayet edilen hadisler Hâzîmî'nin günümüze ulaşmış olmadığı bilinmeyen *Silsiletü'z-zeheb fî mâ revâhû'l-İmâm Ahmed b. Hanbel 'anî'l-İmâm eş-Şâfi'î'si* ile İbn Hacer el-Askalânî'nin *Silsiletü'z-zeheb fî mâ revâhû'l-İmâm eş-Şâfi'î 'an Mâlik 'an Nâfi' 'an İbn Ömer* adlı eserinde bir araya getirilmiştir (bk. bibl.).

BİBLİYOGRAFYA :

Hâkim en-Nisâbü'rî, *Ma'rîfetü 'ulûmî'l-hadîs* (nşr. Ahmed b. Fâris es-Sellûm), Beyrut 1424/2003, s. 226-234; İbnü's-Salâh, *'Ulûmü'l-hadîs* (nşr. Âişe Abdurrahman), Kahire 1411/1990, s. 152-159; İbn Hacer el-Askalânî, *en-Nüket 'alâ Kitâbi İbnî's-Salâh* (nşr. Rebî' b. Hâdî Umeyr), Riyad 1408/1988, I, 247-262, 266, 495-502; a.mlf., *Silsiletü'z-zeheb* (nşr. Abdülmu'tî Emîn Kal'acî), Beyrut 1406/1986, neşreden giriş, s. 8-31; a.mlf., *Lisânü'l-Mizân* (nşr. Abdülfettâh Ebû Gude), Beyrut 1423/2002, III, 459; Süyûtî, *Tedribü'r-râvî* (nşr. Abdülvehhâb Abdülatîf), Medine 1392/1972, I, 81-88, 180-181; Şemseddin es-Sehâvî, *Fethü'l-muğîs* (nşr. Ali Hüseyin Ali), Beyrut 1412/1992, I, 20-26; *Tecrid Tercemesi*, I, 210-215, 272-273; Selman Başaran, “Hâzîmî”, *DİA*, XVII, 125.

AHMET YÜCEL

SİLVAN

(bk. MEYYÂFÂRİKİN).

SİLVAN ULUCAMİİ

(bk. ULUCAMİ).

SILVESTRE de SACY

(bk. SACY, Antoine Isaac Silvestre de).

SİMÂK b. HARB

(سماك بن حرب)

Ebû'l-Mugîre Sîmâk b. Harb

b. Evs ez-Zühli el-Bekrî

(ö. 123/741)

Hadis hâfızı, tâbîi.

Küfe'ye ilk yerleştirilen kabilelerden biri olan Bekir b. Vâil'in Benî Zühli koluna mensuptur. Dayısı Sîmâk b. Mahreme'nin Hz. Ömer devrinde yapılan fetihlerde çeşitli görevler üstlenmesi, Muâviye ve Hz. Ali ihtilâfında Hz. Ali'ye muhalefet ettiği için Cezîre'ye kaçmak zorunda kalması, buna rağmen Küfe'de onun adına Mescidü Sîmâk adıyla bir mescid yapılması Sîmâk b. Harb'in anne tarafından Küfe'nin ileri gelen bir ailesine mensup olduğunu göstermektedir. Onun devrin valisi Ebû Hâlid İbn Hübeyre tarafından birkaç defa Bağdat'a

gönderilmesine bakılarak yöneticilerle ilişkisinin bulunduğu, muhtemelen bazı resmî vazifeler üstlendiği düşünülebilir. Öte yandan oğlu Saîd, kardeşleri Muhammed ve İbrâhîm b. Harb'in de hadis râvisi olması, kardeşinin oğlu Süveyd b. Talha'nın hadis tahsil etmesi onun ailesinin ilmî çevreler içerisinde yer aldığını ortaya koymaktadır. Sîmâk'ın nerede vefat ettiği bilinmemektedir.

Sîmâk b. Harb seksen kadar sahâbiyi gördüğünü belirtmiş; Enes b. Mâlik, Abdullah b. Zübeyr b. Avvâm, Dahhâk b. Kays, Câbir b. Semüre ve Nu'mân b. Beşîr gibi sahâbîlerden hadis rivayet etmiş; kendi kuşağından İbrâhîm en-Nehaî, Saîd b. Cübeyr, Hasan-ı Basrî, Muâviye b. Kurre, İkrime el-Berberî, Şa'bî, Alkame b. Vâil gibi tâbîlerden nakilde bulunmuştur. Kendisinden hadis nakledenler arasında başta oğlu Saîd olmak üzere A'meş, Hammâd b. Seleme, Şu'be b. Haccâc, Süfyân es-Sevrî, Şerîk b. Abdullah, Zâide b. Kudâme, İbrâhîm b. Tahmân, İsrâîl b. Yûnus es-Sebîî gibi hadisçiler sayılabilir.

Hocaları Câbir b. Semüre ile İkrime el-Berberî'den çokça hadis rivayet eden Sîmâk'ın, Câbir b. Semüre'den naklettiği hadislere örnek olarak Hz. Peygamber'in namazlarda hangi sûre ve âyetleri okuduğu, zina eden bir kişinin recmedildiği, intihar eden birinin cenaze namazının kılınmadığı, Resûl-i Ekrem'in şemâilî, bilhas-sa nübüvvet mührü kabul edilen “ben”le ilgili rivayetler zikredilebilir. İkrime yoluyla İbn Abbas'tan aktardığı rivayetler daha çok tefsirle ilgilidir. İbn Mes'ûd'un oğlu aracılığıyla Sîmâk'ten yaptığı nakiller arasında Hz. Peygamber'in hadislerini başkalarına aktaranları öven ve müjdeleyen rivayet de vardır.

Ebû Hâtîm er-Râzî, Sîmâk'ın sadûk, sika; Yahyâ b. Maîn de sika olduğunu söyler. İbn Adî'ye göre onun rivayetlerinin çoğunda bir problem yoktur ve hadisçiler bunları terketmemiştir, bu rivayetler hâsen mertebesinde. Ancak Sîmâk'ın kendilerinden hadis naklettiği râviler arasında meçhul şahsiyetlerin, hatta sika olmayan kişilerin bulunması onun eleştirilme sebeplerinden biri olmuştur. Ayrıca İkrime tarikiyle İbn Abbas'tan olan rivayetleri dolayısıyla iştirmediği halde bazı rivayetleri iştirmiş gibi aktarması, başkalarının münkati' olarak rivayet ettiği haberleri, mevsul ve mevkuf rivayetleri merfû diye nakletmesi, çok hata yapması ve telkin kabul etmesi gibi sebeplerle tenkit edilmiştir. Şu'be, Süfyân es-Sevrî ve İbnü'l-Mübârek'in onu zayıf bulduğu, Cerîr b. Ab-

dülhamîd'in ondan hadis almak için yanına gittiği halde ayakta bevlettiğini görünce, "Bu adam bunamış" diyerek kendisine bir şey sormadan geri döndüğü zikredilmiştir. Sîmâk'ın ömrünün sonlarına doğru ihtilâta mâruz kaldığı ifade edilmiş ve kendisinden ihtilâttan önce nakilde bulunanların rivayetleri makbul sayılmış, daha sonra nakledilenleri terkedilmiştir. Ahmed b. Hanbel, Sîmâk'ın hadislerinde ıztırâb bulunduğunu, Nesâî onun yalnız başına rivayet ettiği hadislerle itibar edilemeyeceğini belirtmiştir.

Hadis, tarih ve tefsir kaynaklarında Sîmâk'ın rivayetlerine yer verilmiş, Abdürrezzâk es-San'ânî'nin *el-Muşannef*'inde bunlardan yetmiş, Ahmed b. Hanbel'in *el-Müsned*'inde seksen, Müslim'in *el-Câmi'u's-şâhih*'inde yirmi beş, Taberânî'nin *el-Mu'cem*'lerinde 150, İbn Hibbân'ın *eş-Şâhih*'inde 100'ü aşkın rivayeti, ayrıca Taberî'nin *Câmi'u'l-beyân*'ında elli dolayında tefsirle ilgili haberi kaydedilmiştir. Buhârî *el-Câmi'u's-şâhih*'inde bir yerde onun bir rivayetiyle istişhâda bulunmuş; Ebû Dâvûd, Tirmizî, Nesâî ve İbn Mâce de *es-Sünen*'lerinde rivayetlerine yer vermiştir (Wensinck, VIII, 112).

Sîmâk'ın şiir ve eyyâmü'l-Arab konusunda birikimi olduğu belirtilmiş, hatta onun Şa'bî ile özel şiir sohbetleri yaptığı, şiir öğrenmek için yanına gelenleri hadis öğrenmeye gelenlere tercih ettiği nakledilmiştir. Onun rivayet ettiği "Şiirde hikmet vardır" hadisiyle sahâbenin Hz. Peygamber'in yanında sabah namazının ardından mescide şiir okuduğuna ve Câhiliye günleri hakkında sohbetler yaptığına dair haber kendisinin şiire duyduğu ilgiyi arttırmış olmalıdır.

BİBLİYOGRAFYA :

Buhârî, *et-Târîhu'l-kebir*, IV, 173; Ebû'l-Hasan el-İcî, *Ma'rîfetü's-şîkât* (nşr. Abdülâlim Abdülazîm el-Bestevî), Medine 1405/1985, I, 436; Taberî, *Târîh* (Ebû'l-Fazl), IV, 148-149, 151; İbn Ebû Hâtim, *el-Cerh ve't-ta'dil*, I, 157-158; IV, 229, 279; VIII, 502; Ukaylî, *ed-Du'afâ*, II, 178; İbn Adî, *el-Kâmil*, III, 460-461; İbn Hazm, *Cemhere*, s. 191; Hatîb, *Târîhu Bağdâd*, IX, 214-216; Ebû'l-Ferec İbnü'l-Cevzî, *ed-Du'afâ* (nşr. Ebû'l-Fidâ Abdullah el-Kâdî), Beyrut 1406/1986, II, 26; Mizzî, *Tehtîbü'l-Kemâl*, XII, 115-120; Zehebî, *A'lâmü'n-nübelâ*, V, 245-249; a.mlf., *Mizânü'l-i'tidâl*, II, 232-234; İbn Hacer, *Tehtîbü't-Tehtîb*, IV, 232-234; Wensinck, *el-Mu'cem*, VIII, 112; Seyyid Mehdi Hârisî, "Sîmâk b. Harb-i Zühelî", *DMT*, IX, 289.

MEHMET EMİN ÖZAFŞAR

SİMÂK b. HAREŞE

(bk. EBÜ DÜCÂNE).

SİMÂVNA KADISI OĞLU BEDREDDİN

(bk. BEDREDDİN SİMÂVÎ).

SİMCÜRİLER (آل سيمجور)

IV. (X.) yüzyılda Horasan'da
Sâmânîler adına kumandanlık
ve valilik yapan
müslüman Türk ailesi.

Ailenin kurucusu Ebû İmrân Simcûr ed-Devâtî, Sâmânî Emiri İsmâil b. Ahmed'in (892-907) gulâmı idi. Nisbesinden Sâmânî sarayında idarî görev yaptığı anlaşılacaktır. 298'de (911) Sistan'a hâkim olan Sâmânîler bölgenin yönetimini Simcûr'a bıraktılar. Birkaç ay sonra bölgeye Sâmânî hanedanından Ebû Sâlih Mansûr b. İshak vâli tayin edildi. 300 (913) yılında tekrar Sistan valisi olan Simcûr, Emîr Ahmed b. İsmail'in öldürülmesinin (301/914) ardından ortaya çıkan kargaşada döneminde ay-yârların düzenlediği baskına karşı koyamayıp Kuhistan tarafına kaçtı. Bu olayın ardından bölgeyi kısa bir süre için Ebû Sâlih Mansûr ele geçirdi. Ancak Simcûr, bir süre sonra Kuhistan'a tekrar hâkim olmayı başardı (303/916). Taberistan Zeydîleri'nin 308'de (921) Leylâ b. Nu'mân kumandasında Cürcân'a gönderdikleri ordu Sâmânî kumandanı Kara Tegin'i mağlûp etti. Leylâ, Nişâbur'da Hasan b. Kâsım ed-Dâî adına hutbe okuttu. Durumu öğrenen Sâmânî Emiri Nasr b. Ahmed, Leylâ b. Nu'mân'a karşı bir ordu gönderdi, bu orduda Simcûr da yer alıyordu. Leylâ b. Nu'mân, Sâmânî kuvvetleri karşısında mağlûp oldu, daha sonra da öldürüldü. Nasr b. Ahmed, Hasan b. Kâsım ed-Dâî'nin adamlarının Cürcân'a hâkim olduğunu öğrendiğinde Simcûr'u 4000 kişilik süvari birliğiyle oraya gönderdi. Cürcân'a hâkim olan Simcûr daha sonra Mâkân b. Kâkî önünde başarısızlığa uğrayarak Cürcân'ı terketti (Zilhicce 310 / Nisan 923). Sâmânîler'in Rey şehrini Sâcoğulları'nın elinden almasının ardından buraya vali tayin edilen Simcûr'un (314/926) son görevi Herat valiliğidir (yaklaşık 930-932).

Simcûr'dan sonra ailenin başına geçen oğlu İbrâhim, Nasr b. Ahmed'in Kirman'a gönderdiği orduda yer aldı. Cürcân'a hâkim olmak isteyen Nasr'ın Ebû Ali Ahmed b. Muhtâc kumandasında gönderdiği ordu yedi aylık bir muhasaradan sonra Cürcân şehrini ele geçirince (328 yılı sonları /

Ağustos-Eylül 940) İbrâhim buraya vali tayin edildi. 331 (942-43) yılına kadar bu görevini sürdüren İbrâhim, I. Nûh döneminde Nişâbur valiliğine getirildi (Ramazan 333 / Nisan-Mayıs 945). Bu olay üzerine Ebû Ali Ahmed b. Muhtâc isyan edip Muharrem 335'te (Ağustos 946) Nişâbur'u ele geçirdi. Şevval 336'da (Nisan-Mayıs 948) ölen İbrâhim'in yerine oğlu Ebû'l-Hasan Muhammed geçti. Ebû'l-Hasan'ın ilk görevi muhtemelen Nişâbur şahneliğidir. Ardından Horasan sipehsâlları tayin edildi. Hakkındaki şikâyetler yüzünden görevinden azledilen (Cemâziyelâhîr 349 / Ağustos 960) Ebû'l-Hasan Muhammed ertesi yıl göreve ikinci defa tayin edildiğinde (Zilhicce 350 / Ocak 962) halka karşı iyi davranarak başarılı bir yönetim uyguladı. Ziyârî Emîri Veşmgîr'in (Vuşmgîr) ölümüyle (357/967) Ziyârîler arasında başlayan taht mücadelesine Sâmânîler adına müdahale eden Ebû'l-Hasan bu dönemde Buhara'daki rakipleri tarafından becerisizlikle itham edildi. Emîr I. Mansûr b. Nûh onu azletmeyi düşündüyse de Buhara'daki faaliyetleriyle emîrin güvenini kazanarak görevde kalmasını başardı. Ebû'l-Hasan, daha sonra Sâmânîler ile Büveyhîler arasındaki anlaşmazlığın barışla sonuçlanmasında önemli rol oynadı (361/971-72).

II. Nûh, Sâmânî tahtına geçtikten sonra Ebû'l-Hasan Muhammed b. İbrâhim'e yakınlık gösterdi ve kızıyla evlendi. Ancak bir süre sonra Vezir Ebû'l-Hüseyn (Ebû'l-Hasan) Abdullah (Ubeydullah) b. Ahmed el-Utbî'nin etkisinde kalarak onu görevinden azletti (371/982). Ebû'l-Hasan bunun üzerine Horasan'dan ayrılıp iktâi Kuhistan'a çekildi. Bu sırada Saffârî hanedanının idaresinde bulunan Sistan'ı ele geçirmek isteyen II. Nûh, Saffârîler'le olan meseleleri halletmek için Ebû'l-Hasan'ı bir mektupla Sistan'a gönderdi. Sistan'a giden Ebû'l-Hasan, Saffârîler ile Sâmânîler arasındaki anlaşmazlığı çözümledi ve II. Nûh adına hutbe okutarak geri döndü (17 Zilhicce 372 / 2 Haziran 983). Vezir Utbî'nin öldürülmesinden sonra yeni vezir Abdullah b. Muhammed b. Zeyr, Horasan sipehsâlları Ebû'l-Abbâs Hüsâmüddövlü Taş'ı azledip yerine üçüncü defa Ebû'l-Hasan Simcûr'ı getirdi (Rebîülevvel 376 / Temmuz-Ağustos 986). Ebû'l-Hasan Zilhicce 378'de (Mart-Nisan 989) Nişâbur'da vefat etti. Yerine geçen oğlu Ebû Ali Muhammed daha babasının sağlığında siyaset sahnesinde faaldi. Simcûrî ailesinin devlet içindeki nüfuzunu kırmak isteyen II. Nasr, Emîr Fâik el-Hâssa'yı Horasan sipehsâllarına tayin edince Ebû Ali bu durumu ka-